

YUCATÁN-CANCÚN

van reizigers voor reizigers

YUCATÁN-CANCÚN

De wereld houdt niet op met draaien. Een wereldreiziger is de eerste om dat te beamen. Hoewel men geen inspanningen gespaard heeft om al de gegevens in deze gids uitgebreid te testen en te actualiseren, is het niet uitgesloten dat je ter plaatse vaststelt dat bepaalde gegevens in deze gids toch al opnieuw gewijzigd zijn. Veel adressen en suggesties in de Trotters zijn bovendien wat 'fragiel', juist omdat ze zo sympathiek en verrassend zijn. We zouden het daarom bijzonder op prijs stellen als je ons op de hoogte brengt van eventuele wijzigingen, zodat we de eerstvolgende herdruk op een correcte manier kunnen aanpassen. Dank bij voorbaat. Ons adres:

TROTTER

Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt

Uitgeverij Terra Lannoo
Postbus/P.O. Box 23202
NL-1100 DS Amsterdam Zuidoost

E-MAIL: TROTTER@LANNOO.BE

WWW.TROTTERCLUB.COM

De prijscategorieën die in de Trottergidsen worden gebruikt, zijn steeds afgestemd op het land. Als je in een goedkoop hotelletje ongeveer € 25 betaalt, behoort een hotel waar je € 75 neertelt uiteraard tot de dure prijsklasse. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten of de gevolgen ervan.

VERTALING Ilse van Huis; Imago Mediabuilders

REISINFORMATIE VLAANDEREN EN NEDERLAND Wegwijzer, Brugge

OMSLAGONTWERP Studio Jan de Boer / Helga Bontinck

ONTWERP BINNENWERK Imago Mediabuilders

OMSLAGFOTO oneinchpunch / Shutterstock

OORSPRONKELIJKE TITEL Le Routard – Mexique

OORSPRONKELIJKE UITGEVER Hachette, Paris

DIRECTEUR VAN DE REEKS EN AUTEUR Philippe Gloaguen

STICHTERS Philippe Gloaguen en Michel Duval

ADJUNCT-REDACTEUR Benoît Lucchini en Amanda Keravel

REDACTEUR Olivier Page, Véronique de Chardon, Isabelle Al Subaihi, Anne-Caroline Dumas, André Poncelet, Marie Burin des Rozières, Thierry Brouard, Géraldine Lemauf-Beauvois, Anne Poinot, Mathilde de Boisgrollier, Alain Pallier en Fiona Debrabander

© Hachette (alle rechten voor vertaling, reproductie en bewerking gereserveerd voor alle landen),
Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2020

© Cartografie Hachette Tourisme

WWW.LANNOO.COM

D/2020/45/188 - ISBN 978 94 014 6631 8 - NUR 513

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

Op deze pagina's zetten we de toeristische highlights voor je op een rijtje – stuk voor stuk zijn het met recht topperavaringen die je niet mag missen!

9 TOPPERVERINGEN

1 DE OP-DOOR WEG NAAR DE SLUOP VAN DE GODDIN EN DE SLEUPEL VAN DE HEILIGE VINDPLAATSEN VAN DE BOUTE POUX.

2 BEELEN MET MAGISCHE KRACHTEN. DE AGUATEPECH DAT GEDROOGDE TEGEERD NOUWET OP DE GROOTE PRANSINGE VAN CHICHEN.

Dit hoofdstuk is een reisgids voor de toeristische highlights van Mexico. Het bevat een kaart met routes en een lijst van 9 topperavaringen. Twee afbeeldingen toonen historische sites: een piramide met een trap en een gebouw op een heuvel.

In het hoofdstuk 'Mens, maatschappij, natuur en cultuur' gaan we dieper in op de geschiedenis, het cultureel erfgoed en de geografie van het land of gebied dat je bezoekt. Boeiende achtergrondinformatie om alvast thuis of tijdens de heenreis door te nemen.

MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR

Aankomst	22
Balans en paraten	22
Drank	27
Etenswaren	29
Flora en flora	32
Film	32
Folklore	36
Frontiers	37
Geografie	38
Geschiedenis	39
Guatemala	39
Kunsten	60
Media	60
Mensrechten	67
Milieus	68
Sport en ontspanning	69
Wanderingspoken van Orizaba	71
Zeden en gewoonten	72

In het hoofdstuk 'Praktisch' vind je alle nuttige informatie over de bestemming. Lees er alles wat je moet weten over bijvoorbeeld vervoer en vervoer, geldzaken, taal en reisdocumenten.

YUCATÁN-CANCÚN PRAKTISCH

ABC van Mexico	76
Aankomsten en vertrekken	78
Budget	81
Etenswaren	83
Flora en feestdagen	83
Gedrag	85
Geschiedenis	87
Internetaadressen	88
Klimaat	89
Houding	92
Ontspanning	93
Post en telecommunicatie	93
Reisdocumenten	96
Reizen en vervoer	98
Tal	100
Tijdsverschil	104
Wetgeving	104
Winkelen, ambachtstuk	110

De tekst die in twee kolommen loopt, bevat praktische informatie zoals adresgegevens van instanties en webadressen ter voorbereiding op de reis.

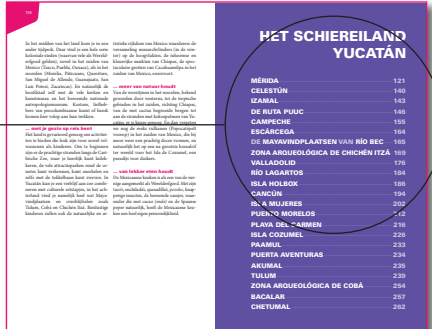
De tekst die in twee kolommen loopt, bevat praktische informatie zoals adresgegevens van instanties en webadressen ter voorbereiding op de reis.

HOE GEBRUIK JE DEZE GIDS?

De Reisplanner stelt uitgewerkte reisprogramma's voor om Yucatán-Cancún op de beste manier te ontdekken.

Door deze beknopte inhoudsopgave per hoofdstuk te gebruiken hoef je niet telkens terug te bladeren naar de volledige inhoudsopgave vooraan in het boek.

Op het kleine kaartje linksboven zie je in een oogopslag welk deel van het land of de regio het betreffende hoofdstuk beschrijft.

Op de eerste pagina van elk regiohoofdstuk zijn de niet te missen bezienswaardigheden in kaart gebracht met een pagina-verwijzing voor wie ze direct wil raadplegen.

Aan de rand van de pagina's zorgen een duimgreep en een kopregel ervoor dat je direct ziet welke informatie er op de betreffende pagina wordt besproken.

Om vlot door de gids te navigeren, wordt per stad of regio dezelfde informatiestructuur gehanteerd: praktische informatie - informatie over verblijf: slapen, eten, iets drinken, uitgaan - informatie over de bezienswaardigheden.

WIST JE DIT?

Let op deze kaders voor interessante weetjes.

AANDUIDING TROTTERTIPS

trottertip

interessant

niet te missen

VERKLARING VAN DE SYMBOLEN

algemeen

autoverhuur

bank

busstation

café, bar

camping

consulaat

dansen

duiklocatie

internetcafé

fietsen te huur

haven

honden toegestaan

ijs salon

informatie

kindvriendelijk

koffie- of theehuis

livemuziek, concert

luchthaven

metrostation

ontbijt

parkeren

patisserie

postkantoor

restaurant

roken verboden

slapen

skistation

snackbar

strand

taxi

theater

treinstation

voorzieningen voor rolstoelgebruikers

wandelen

winkelen

Unesco-werelderfgoed

zwemgelegenheden

telefoonnummer

website

e-mailadres

INHOUD

INLEIDING	10	Gezondheid	87
VEELGESTELDE VRAGEN	12	Internetadressen	89
TOPERVARINGEN	14	Klimaat	89
MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR	21	Noodgevallen	92
Architectuur	22	Overnachten	92
Belangrijke personen	23	Post en telecommunicatie	93
Bevolking	26	Reisliteratuur	96
Drank	27	Risico's en ergernissen	98
Economie	30	Taal	100
Fauna en flora	32	Tijdsverschil	104
Film	33	Vervoer	104
Folklore	36	Winkelen, ambachtskunst	110
Frontera	37	REISPLANNER	113
Geografie	38	HET SCHIEREILAND YUCATÁN	
Geschiedenis	39		
Godsdienst	59	Mérida	121
Keuken	60	Celestún	140
Media	65	Izamal	143
Mensenrechten	67	De Ruta Puuc	146
Milieu	68	Campeche	155
Sport en ontspanning	69	Escárcega	164
Werelderfgoed van Unesco	71	De Mayavindplaatsen van Río Bec	165
Zeden en gewoonten	72	Zona arqueológica de Chichén Itzá	169
REIZEN NAAR YUCATÁN-CANCÚN	74	HET OOSTEN VAN YUCATÁN 176	
YUCATÁN-CANCÚN PRAKTISCH	77	Valladolid	176
ABC van Mexico	78	Río Lagartos	184
Alvorens te vertrekken	78		
Budget	81		
Elektriciteit	83		
Feesten en feestdagen	83		
Geldzaken	85		

HET NOORDEN VAN QUINTANA ROO

	186
Isla Holbox	186
Cancún	194
Isla Mujeres	202

DE KUST VAN PUERTO MORELOS TOT TULUM – DE MAYARIVIËRA

	211
Puerto Morelos	212
Playa del Carmen	216
Isla Cozumel	226

Paamul	233
Puerta Aventuras	234
Akumal	235
Tulum	239
Zona arqueológica de Cobá	254

HET ZUIDEN VAN QUINTANA ROO

	257
Bacalar	257
Chetumal	262

REGISTER

270

KAARTEN EN PLATTEGRONDEN

Afstanden tussen de steden	107	Playa del Carmen, detailkaart	219
Bacalar	259	Puerto Morelos	213
Campeche	157	Reisplanner	113
Cancún	195	San Miguel de Cozumel	229
Chetumal	263	Topervaringen	14
Chichén Itzá, De ruïnes van (plattegrond vindplaats)	173	Tulum Playa	240
Isla Holbox	187	Tulum Pueblo, detailkaart	241
Isla Mujeres, overzichtskaart	203	Tulum, De archeologische vindplaats, detailkaart	249
Isla Mujeres (de stad)	205	Uxmal	152
Mérida	123	Valladolid	177
Mayariviëra, De, overzichtskaart	211	Yucatán	120
Playa del Carmen	217	Yucatán-Cancún, overzichtskaart	75

INLEIDING

Zowel het land Mexico als de gelijknamige hoofdstad zijn kosmopolitisch, lawaaiig, en fascinerend. Een mythisch land dat onmiddellijk beelden oproept van vroeg-Spaanse beschavingen, het bloedige avontuur van de conquistadores, de revolutie en kleurrijke feesten. Door de eeuwen heen hebben er vele beschavingen gewoond en die waren zo interessant dat je gemakkelijk een heel leven kunt wijden aan het bestuderen van de wetenschap van de Maya's, het bijzondere esthetische gevoel van de Olmeken, de sportieve Tolteken en de militaire organisatie van de Azteken.

Naast monumentale archeologische vindplaatsen biedt het land schitterende stranden en prachtige koloniale steden, adembenemende landschappen van droge woestijnen in het noorden tot vulkanen in het midden en tropische bossen in het zuiden. En overal hoor je de muziek van een gemengd volk, indianen en Spanjaarden, waarin de tegenstellingen van Latijns-Amerika samenkomen. Het land gaat gebukt onder grote ongelijkheden, maar is tegelijkertijd verankerd in de mondialisering en kent een rijke verscheidenheid aan talen en culturen afkomstig uit de precolumbiaanse wereld. Resultaat: de economische en culturele invloed van de machtige buur in het Noorden zorgt ervoor dat de Azteekse goden hier hand in hand gaan met het internet en dat hier zowel het feest van de Doden als Halloween wordt gevierd.

Laat je in Mexico meeslepen door de muziek van de *mariachis*, volg de Franse commandant Cousteau bij zijn ontdekkingsstocht door het onderwaterpark van Cozumel, flaneer

De ruïnes van Chichén Itzá behoren tot de zeven nieuwe wereldwonderen.

over de dorpsmarkten en bezoek op Yucatán de *cenotes*, natuurlijke poelen met kristalhelder water. Een reis door dit prachtige, surrealistische land kun je eigenlijk het beste vergelijken met de initiatieriten beschreven in de boeken van Carlos Castañeda.

De taco is een typisch Mexicaans gerecht.

De Dag van de Doden wordt gevierd op 1 en 2 november.

VEELGESTELDE VRAGEN

WELKE PAPIEREN HEB JE NODIG?

Je hebt een paspoort nodig dat minstens zo lang geldig is als de duur van je verblijf. Je hoeft geen visum te hebben, maar ze vragen je wel om bij aankomst een toeristenkaart in te vullen, die je weer moet inleveren als je het land verlaat. Als je via Amerika reist, moet je je minstens 72 uur van tevoren inschrijven op de website [W *https://esta.cbp.dhs.gov*](https://esta.cbp.dhs.gov).

WAT IS DE BESTE PERIODE?

Ons antwoord is dubbel: alles hangt af van de reisroute die je kiest. Het klimaat en de temperatuur variëren sterk naargelang de streek. Je kunt misschien beter niet in de maanden september en oktober gaan, want dat is het regenseizoen dat gekenmerkt wordt door vele wervelstormen.

WAT IS DE WISSELKOERS?

HOE BETAAL JE TER PLAATSE?

De wisselkoers die in deze gids is gebruikt, is 20 MXN (Mexicaanse peso) voor € 1. De betaling ter plaatse hangt af van de categorie van het restaurant of hotel. Op markten, in goedkope restaurantjes en hotels betaal je contant. In de supermarkt en in 'luxueuze' winkels kun je over het algemeen met betaalkaart betalen.

WAT VOOR BUDGET HEB JE NODIG?

Het leven is minder duur dan in Nederland of België. Als je met z'n tweeën reist, kun je toe met € 40 per dag per persoon. Je kunt echter nog goedkope overnachtingen door je hangmat op te hangen op sommige stranden of campings langs de kust. Er zijn ook overal jeugdherbergen en goedkope hotels.

HOE VERPLAATS JE JE IN HET LAND? WELKE VERVOERSMIDDELEN ZIJN ER?

Alles hangt af van je budget en je route, maar onthoud dat er een uitstekend busnet is, uitgebreid, goed georganiseerd met verschillende comfortklassen. Voor grotere afstanden kun je het vliegtuig nemen, verschillende betaalbare vliegmaatschappijen vliegen naar de grootste steden van het land.

IS HET EEN VEILIG LAND?

De criminaliteit is de laatste jaren flink toegenomen in Mexico, maar dat geldt vooral voor het noorden en sommige plekken die gelieerd zijn aan drugshandel. Als je je beperkt tot de toeristische gebieden en de normale veiligheidsregels in acht neemt, zal je waarschijnlijk niets overkomen.

WAT IS HET TIJDSVERSCHIL?

Er zijn vier tijdzones in Mexico, maar over het algemeen is het 7 uur eerder in het grootste deel van het land (in april en oktober een paar dagen 8 uur, Mexico gaat niet op hetzelfde moment over op zomertijd).

MOET JE INGEËNT WORDEN?

Er is geen verplichte inenting, maar naast de inenting die ook bij ons worden aanbevolen, is het verstandig je te laten vaccineren tegen hepatitis A en tyfus. Daarnaast moet je je beschermen tegen muggenbeten, vooral in de tropische gebieden (Chiapas) en dan voornamelijk tijdens het natte seizoen. Drink nooit water uit de kraan en als je fruit of groente op de markt hebt gekocht, maak het dan eerst goed schoon.

KUN JE MET KINDEREN OP VAKANTIE IN MEXICO?

Als je de uitstapjes afwisselt – de ene dag een precolumbiaanse stad, de andere dag het strand – zullen je kinderen in de wolken zijn. Bovendien leren ze op school toch over de Azteken en andere beschavingen op -eken (Olmeken, Zapoteken, Tolteken) en de Maya's.

WELKE TALEN WORDEN ER GESPROKEN?

Het Spaans van de Mexicanen is vrij schools, je kunt ze dus gemakkelijk begrij-

pen. In de grote steden en op toeristische plekken kun je vaak ook wel wat Engelse woordjes uitwisselen.

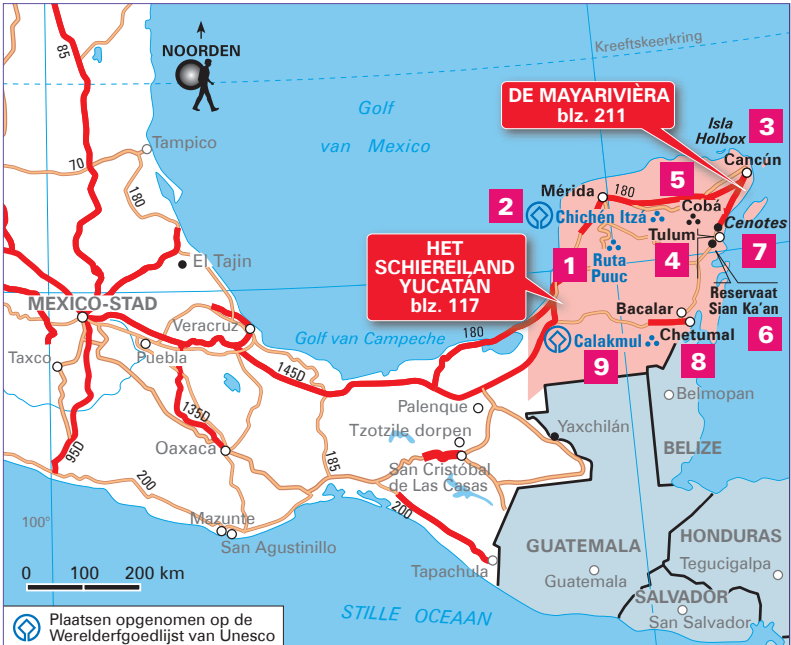
WELKE SPORTEN EN ACTIVITEITEN KUN JE DOEN?

Het avontuurlijke toerisme en het eco-toerisme bieden heel wat mogelijkheden: snelle afdalingen per kajak, wandeltochten, paardrijtochten, mountainbiketochten, grottenbezoek, klimmen. En natuurlijk duiken in het water van het Caribisch gebied en de *cenotes* van Yucatán, snorkelen en surfen langs de kust van de Stille Oceaan.

Parasailen bij Cancún

9 TOPERVARINGEN

1 GA OP ZOEK NAAR DE SLURF VAN DE GOD CHAAC OP DE MAYA-VINDPLAATSEN VAN DE RUTA PUUC

Ten zuiden van Mérida ligt de Ruta Puuc, een verzameling Mayasteden die vroeger met elkaar verbonden waren. Ze worden gekenmerkt door een gezamenlijke stijl, de Puuc-stijl, waarbij Chaac, de god van de regen, vaak wordt afgebeeld. De belangrijkste vindplaats, Uxmal, verwondert door de schoonheid van de gebouwen die opduiken tussen de heuvels en de bomen. De andere steden zijn wat bescheidener, maar hebben zeker hun charme zoals Labná, dat vaak door toeristen wordt vergeten. *Blz. 146*

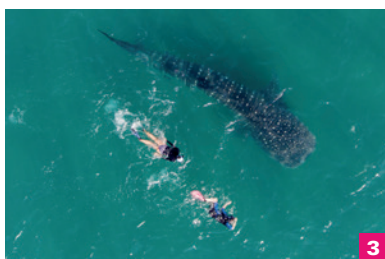
Goed om te weten: wie niet over eigen vervoer beschikt, kan op zondag met de bus vanaf Mérida een rondrit maken langs alle vindplaatsen.

2 BEKIJK HET MAGISCHE KLANK- EN LICHTSPEL DAT GEPROJECTEERD WORDT OP DE GROTE PIRAMIDE VAN CHICHÉN ITZÁ

Dit is een van de zeven nieuwe wereldwonderen. Twee keer per jaar, op het moment van de zonnewende, verschijnt hier op de noordelijke trap de schaduw van de gevleugelde slang. Dit spektakel leert je hoe nauw het geloof van de Maya's verbonden was met de zon, de sterren en de natuur. *Blz. 169*

Goed om te weten: ma. gesloten. In het hoogseizoen moet je van tevoren reserveren. Neem een zaklamp mee, antimuggenspray, een warme trui en iets om je tegen de regen te beschermen, voor het geval dat.

3 GA VANAF ISLA HOLBOX OF ISLA MUJERES ZWEMMEN MET WALVIS-HAAIEN

Tussen juni en september migreren de *tiburones ballenas* in groten getale langs deze eilanden: je zult er gegarandeerd een zien. Op sommige dagen zwemmen ze hier met tientallen tegelijk! Dit is hun grootste verzamelplek ter wereld. Je zult

niet opgegeten worden, want deze zeemonsters eten alleen plankton. *Blz. 186 en 202*

Goed om te weten: je duikt met masker en snorkel in 2 sessies van maximaal 5 minuten. Maar let op: de walvishaaien zwemmen op 1½ uur van de kust van Isla Mujeres en op 2-2½ uur van Holbox. Niet voor watjes dus!

4 GA SNORKELEN IN DE ZEE BIJ TULUM, MET DE BEROEMDE MAYAVINDPLAATS OP DE ACHTERGROND

Vlak bij de zee bij Punta Sur vind je hier het op een na grootste koraalrif ter wereld, na

6

dat van Australië. Je ziet er prachtige koraalvissen en zeeschildpadden in het warmste en helderste water van de Caribische Zee. En op de achtergrond de archeologische vindplaats van Tulum met zijn kleine tempels die uitkijken op een prachtig strand. *Blz. 248*

Goed om te weten: in het hoogseizoen is reserveren noodzakelijk (Pasen, juli-augustus en rond kerst).

5 BEKLIM DE NOHOCH MUL, DE GROOTSTE PIRAMIDE VAN COBÁ

Hij duikt als een vuurtoren op te midden van een zee van bomen en kijkt uit over de ruïnes van deze machtige Mayastad uit de klassieke periode. Het grootste deel ligt nog bedolven onder de vegetatie. Het uitzicht vanaf de piramide, 's ochtends vroeg, geeft je het gevoel alleen op de wereld te zijn. *Blz. 255*

Goed om te weten: de grote piramide ligt op 25-30 minuten lopen vanaf de ingang, maar je kunt ook een fiets huren of je laten rijden in een driewieler met chauffeur.

6 ONTDEK HET NATUUR-RESERVAAT SIAN KA'AN

Het natuurreservaat Sian Ka'an ('afkomstig uit de hemel' in het Maya) ligt ten zuiden van Tulum en is Werelderfgoed vanwege de rijke flora en fauna. Je stapt aan boord van een klein bootje om de lamantijnen en krokodillen die hier rondwaren te observeren. Ook vogels voelen zich hier thuis. *Blz. 253*

Goed om te weten: er zijn verschillende toegangswegen, waaronder Punta Allem en Boca Pailla (ten zuiden van het hotelgebied van Tulum), maar de mooiste route loopt via de archeologische vindplaats van Muyil, die je onderweg ook nog even kunt bezoeken.

7 DUIK IN HET KRISTALHELDERE WATER VAN EEN CENOTE, OP HET SCHIEREILAND YUCATÁN

Deze natuurlijke bronnen in de jungle dienden vroeger als drinkwaterreservoir voor de Maya's. Ze zijn uitgehold in het kalk en vaak bedekt met luchtwortels. Ze vormen de toegangspoorten tot de onderwereld (de hel) en

worden dan ook vaak gebruikt voor menselijke offers. Als de zon schijnt, zorgen de grotten met hun helderblauwe water voor een betoverende sfeer. *Blz. 182, 184, 252*

Goed om te weten: kom bij voorkeur rond 12.00 u, want sommige, vrijwel afgesloten of heel diepe cenotes laten alleen licht door wanneer de zon op zijn hoogste punt staat.

8 BEZOEK HET MAYA-MUSEUM VAN CHETUMAL, GA DAN DOOR TOT AAN DE LAGUNE VAN BACALAR IN DE QUINTANA ROO

Bewonder de virtuele reconstructie van de Mayawereld in het zeer sombere, maar zeer leerzame Mayamuseum van Chetumal. Ga dan naar Bacalar en de lagune met zeven blauwtinten, een waar paradijs om te kajakken, peddelen of gewoon te ontspannen. *Blz. 257, 265*
Goed om te weten: Bacalar is in volle ontwikkeling, maar is nog niet veel veranderd. Ga er

snel naartoe! Er is een ruime keuze aan overnachtingsmogelijkheden: campings, jeugdherbergen en 'ecologische' hutten.

9 KLIM NAAR DE TOP VAN DE GROOTSTE PIRAMIDE VAN DE VINDPLAATS CALAKMUL (45 M) VOOR HET UITZICHT OP DE ENORME GROENE OASE EROMHEEN

Calakmul concurreert met Tikal in Guatemala. Het was het centrum van het koninkrijk van de Kop van de Slang. Het ligt tegenwoordig midden in een natuurreservaat met een rijke fauna en een grote variëteit aan orchideeën. De trappen die naar de top van de hoogste piramide leiden, zijn steil, maar eenmaal boven kun je zelfs Guatemala zien liggen. *Blz. 167*

Goed om te weten: de vindplaats ligt in de regio Río Bec, in de staat van Campeche, tussen Escárcega en Chetumal, aan het einde van een doodlopende weg van 65 km.

